

De interesse van westerse tuinliefhebbers voor Japan is niet eenzijdig; ook andersom beïnvloeden ontwikkelingen in West-Europa de Japanse tuincultuur. Yuko Nagamura is een Japanse tuin- en landschapontwerper die is gespecialiseerd in de vertaling van de 'new perennial movement' van onder anderen Piet Oudolf naar de Japanse esthetiek.

Tekst: Karin Laarakker Foto's: Yuko Nagamura

Het is niet voor het eerst dat een Europese ontwikkeling doordringt in Japanse tuinen, vertelt Yuko. 'In de late jaren tachtig en vroege jaren negentig van de vorige eeuw werd de Engelse cottagestijl populair. Bekende ontwerpers werden uitgenodigd in Japan. Japanse tuineigenaren gingen op reis naar Engeland. En boeken en tijdschriften over tuinieren in Engelse stijl vonden gretig aftrek.'

Vieze handen

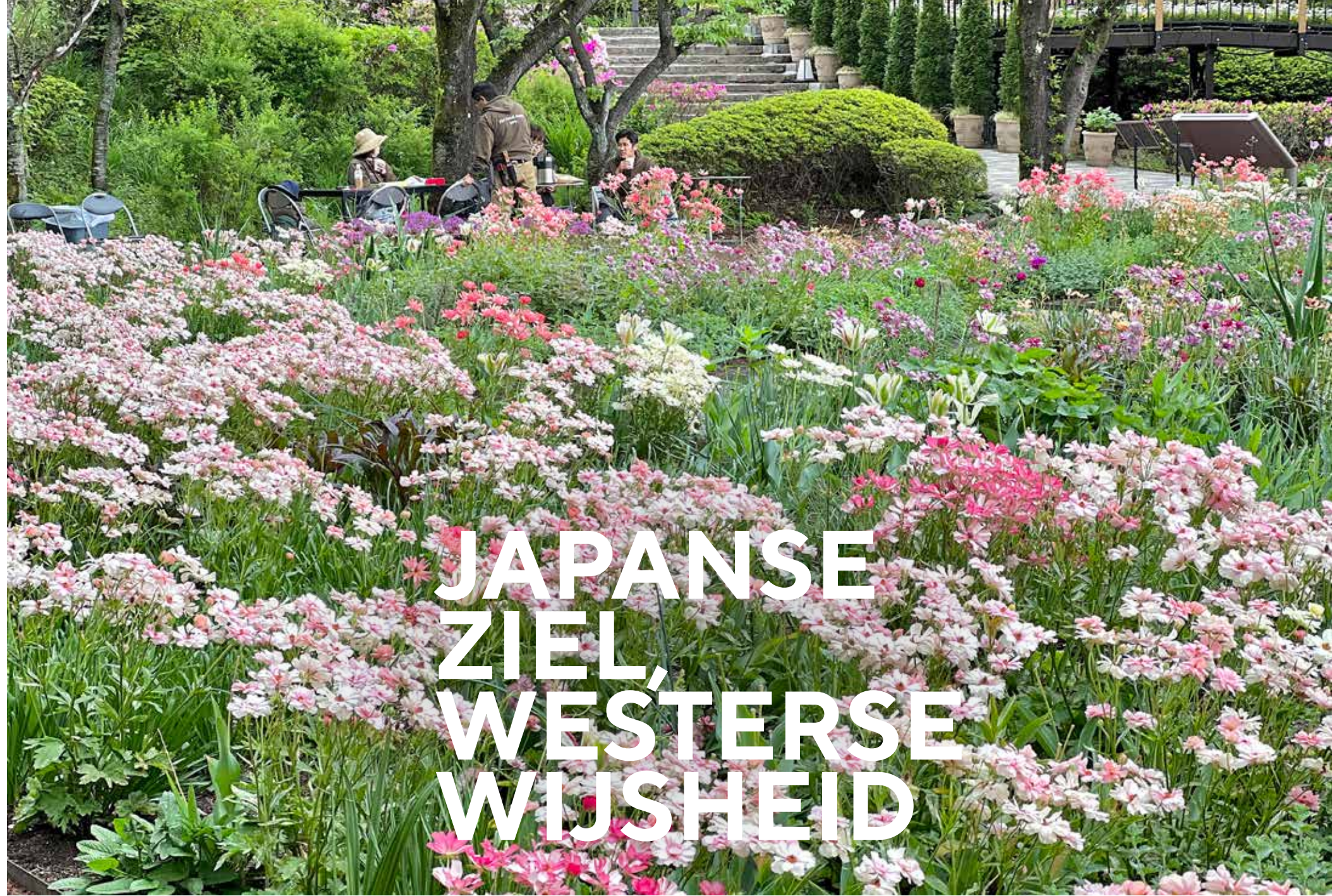
Zelf bracht Yuko haar tienerjaren door op kostschool in Londen. 'Anders dan mijn klasgenoten kon ik in de weekenden niet naar huis en moest ik mezelf vermaken. Dus ging ik de Portugese tuinbaas op de campus helpen. De communicatie ging met handen en voeten want we spraken allebei slecht Engels. Maar dankzij hem heb ik mezelf én mijn passie voor bloemen, grassen en tuinkunst ontdekt.'

Toch mocht ze van haar ouders na de middelbare school niet het tuinvak in. 'Ze wilden dat ik iets ging doen waarvoor ik mijn handen niet vies hoefde te maken. Ik ging aan het werk als trainee in de Barakura English Garden, een bekende openbare Engelse tuin in Japan. Na twee jaar kon ik mijn ouders ervan overtuigen dat je als tuinarchitect vooral bezig bent met studiewerk. Ik mocht 'horticulture' gaan studeren aan Writtle University College in Essex. In dezelfde periode verdiepte ik me bij de vermaarde Beth Chatto Gardens bij Colchester in ecologisch tuinieren. Een geweldige ervaring.'

Nadat ze tien jaar in het buitenland had gewerkt als landschapontwerper, ging Yuko terug naar Japan en bouwde daar een succesvolle praktijk op. Ze was tuinbaas van Huis Ten Bosch, het themapark waarin een Nederlands stadje is nagebouwd. Tegenwoordig coördineert ze onder andere het onderhoud van de Oudolftuin in Tokyo, geeft ze trainingen en is ze af en toe reisleader van tuinreizen naar Europa voor Japanners.

Stilstand

Wat Yuko vooral aanspreekt in de eigentijdse Europese tuinstijl is het dynamische karakter. 'Traditionele Japanse tuinen zijn statisch. De planten mogen niet groeien maar ook niet doodgaan. De azalea's op een hedendaagse foto van de tuinen van het Kyoto Imperial Palace staan er precies hetzelfde bij als op een tekening van zevenhonderd jaar geleden. Natuurlijk zijn

JAPANESE ZIEL, WESTERSE WIJSHEID

Voorjaarsborder in de Oudolftuin in Tokyo met **Ranunculus Butterfly™** in april 2023. Deze ranonkels hebben een langere levensduur dan bijvoorbeeld veel tulpen maar sterven bovengronds na de bloei snel af. Dat komt goed uit want in Japan begint de zomer zoals we die in Europa kennen al in mei.

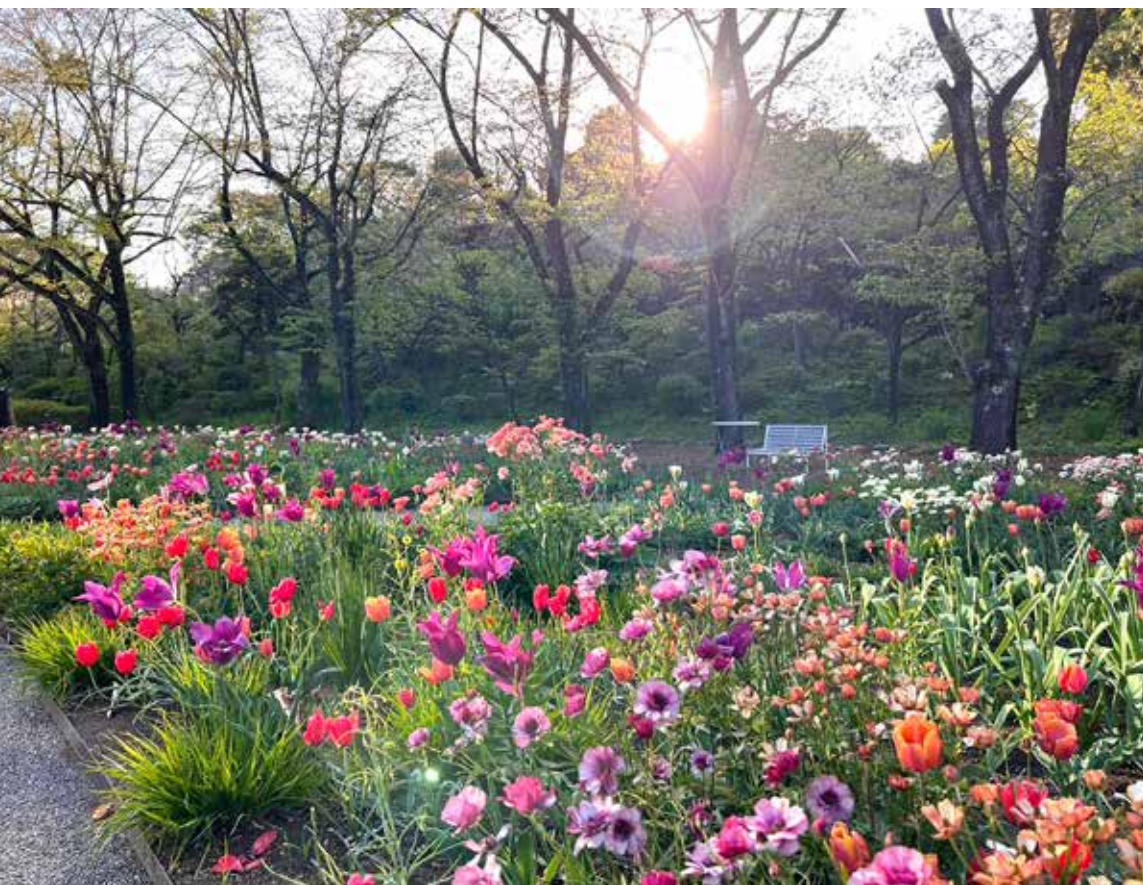
dit soort tuinen belangrijk als erfgoed en als plekken van meditatie. Maar de interactie gaat niet verder dan het voeren van de koikarpers – als je geluk hebt.' De hedendaagse Europese, naturalistische stijl staat daar lijnrecht tegenover. 'Die gaat over onderdompeling, over plezier hebben, over het observeren en volgen en leren van de natuur. Dat spreekt me veel meer aan en het is meer toekomstbestendig.'

Oudolf-klimaat

Yuko's liefde voor de Europese tuinstijl was niet de enige reden waarom ze niet in eigen land wilde studeren. 'De Japanse tuincultuur was dertig jaar geleden nog heel traditioneel en uitsluitend toegankelijk voor mannen. Geen plek waar ik me als vrouw toe aangetrokken of me welkom voelde. Tegenwoordig is dat gelukkig aan het veranderen, dankzij enkele dappere vrouwelijke pioniers.' Toch is Yuko bezorgd om

Oudolfs beplantingsplan voor de tuin in Tokyo is aangevuld met een voorjaarsbollenplan ontworpen door Yuko Nagumura. In de vroege lente geeft dat een interessante combinatie met de iconische bloeiende Japanse sierkersen (*Prunus x yedoensis*).

Voorjaarsborder in felle kleuren in de Oudolftuin in Tokyo met 'Ranunculus Butterfly™' en tulpen in april 2022. Deze beplanting was eenmalig en bedoeld om vlak na de opening de kale nieuwe vakken vulling te geven. Daarna zijn bollen in meer subtiele tinten geplant waardoor, in de geest van Oudolf, de nadruk meer ligt op de uitbottende vaste planten.

de toekomst. 'Het gaat al lang slecht met de Japanse economie en mensen hebben minder geld te besteden. De Japanse tuinwereld is nog steeds vrij ouderwets en de nieuwe generatie heeft niet de luxe om in het buitenland te kunnen studeren. Daarom ben ik zelf begonnen om jonge mensen op te leiden. Niet alleen ontwerpers maar ook hoveniers want een ontwerp is alleen succesvol als het op de juiste manier wordt onderhouden.'

Daarnaast treedt Yuko veelvuldig op in de media en schrijft ze boeken waarin ze Oudolfs stijl vertaalt naar de Japanse context. Dat is nodig want op veel plekken is het klimaat niet geschikt voor de planten in zijn repertoire. 'In het noorden, waar het klimaat vergelijkbaar is met Noordwest-Europa, gaat het nog wel. Maar in het zuiden is het 's zomers zes tot zeven maanden lang warm en nat, waardoor het groeiseizoen twee tot drie keer zo lang is als bijvoorbeeld in Nederland, en de winters zijn mild en droog. Hierdoor sterven de planten niet mooi af. Ze blijven groen en blijven alsmat nieuwe maar misvormde scheuten maken. Maar de schoonheid van verval is nu juist een kern van Oudolfs werk.'

Showtuin

Recent is Yuko gevraagd om een showtuin te maken voor de International Horticultural Exposition in Yokohama in 2027. Samen met de jonge, eveneens Japanse tuinontwerper Yousuke Yamaguchi werkt ze aan een ontwerp waarin het beste van de Japanse tuincultuur en de 'perennial movement' samenkomen. 'De werktitel is 'Japanse ziel, westerse wijsheid'. In één tuin ga je in de winter en lente, als de planten zijn gesnoeid, de Japanse esthetiek zien en in de zomer en herfst de Europese biodiversiteit, duurzaamheid, dynamiek en interactie. Het wordt heel bijzonder en ik hoop dat ik zo nog meer mensen kan bereiken met mijn missie.' •

In het late voorjaar bloeien in de Oudolftuin in Tokyo onder andere *Allium*, *Baptisia 'Carolina Moonlight'* en *Veronica 'Fairy Tale'*. De bijna zwarte stammen van de Japanse sierkersen (*Prunus x yedoensis*) op de achtergrond zorgen voor een interessant visueel contrast.

